

Nota overige waterkeringen

Beantwoording op de zienswijzen en vragen

Inzagertermijn ontwerp-nota: 17 juli tot en met 10 september 2014

Vastgesteld door Dijkgraaf en Heemraden Waterschap Vallei en Veluwe op 14 oktober 2014

1. Aanleiding

1.1. Inleiding

Waterschap Vallei en Veluwe heeft in de "Nota overige waterkeringen" het belang en de bijhorende status van deze waterkeringen beschreven. Voor een aantal overige waterkeringen verandert de status: 8 overige waterkeringen behouden de formele status 12 verliezen die status. Daarnaast staan in de nota het beleidsvoornemens om aan overige waterkeringen specifieke beheersmogelijkheden te bieden met toegespitste onderhoudsvormen.

De ontwerpnota is door Dijkgraaf en Heemraden van Waterschap Vallei en Veluwe op 8 juli 2014 vastgesteld en heeft ter inzage gelegen van 17 juli tot en met 10 september 2014. Belanghebbenden hebben op de informatiebijeenkomsten en via direct (telefonisch) contact vragen gesteld en in drie gevallen een zienswijze gegeven. De vragen en zienswijzen zijn beantwoord en leiden in enkele gevallen tot een (beperkte) aanpassing van de nota en de kaart. In enkele gevallen is geen formele zienswijze ingediend, maar zijn in de nota toch tekstuele wijzigingen doorgevoerd ter verduidelijking.

1.2. Vervolg

Na vaststelling van deze nota van beantwoording krijgen alle insprekers het vastgestelde besluit en de inspraak nota toegestuurd. Hierop is geen beroep mogelijk.

De overige waterkeringen die in de nota aangewezen zijn, zullen vanwege hun waterstaatsfunctie in waterkeringleggers moeten worden opgenomen. Als de leggers voor de overige waterkeringen door het dagelijks bestuur van het waterschap worden vastgesteld wordt ook het besluit genomen tot intrekking van de vigerende leggers voor zover die betrekking hebben op de waterkeringen. Tegen de ontwerp leggers kan eenieder zienswijzen indienen. Tegen de vastgestelde leggers staat beroep open voor belanghebbenden.

1.3. Leeswijzer

Het waterschap heeft enkele onvolkomenheden gecorrigeerd en verduidelijkingen opgenomen, die tijdens de inspraakperiode naar voren kwamen.

In hoofdstuk 2 van deze nota van beantwoording zijn deze wijzigingen beschreven. In hoofdstuk 3 zijn alle ingekomen zienswijzen per persoon of instantie samengevat weergegeven en beantwoord.

2. Wijzigingen

2.1. Nota overige waterkeringen

Hieronder staan de gewijzigde zaken, zoals die in de definitieve nota zijn opgenomen:

- 1 In de definitieve Nota overige waterkeringen is verduidelijkt wat de veiligheidseisen zijn. Die zijn specifiek voor dit type waterkeringen, aangezien overige waterkeringen een lager belang hebben dan primaire of regionale waterkeringen.
- 2 In de nota is specifiek aangegeven hoe de alarmering voor hoogwater plaats vindt voor buitendijkse gebieden langs de IJssel die door overige waterkeringen beschermd worden. De handelingsmethode door waterschap en veiligheidsregio is verduidelijkt en de verantwoordelijkheden voor de veiligheid.
- 3 De provinciale weg tussen Wageningen en Renkum wordt nieuw aangewezen als overige waterkering. Het traject oostelijk van de papierfabriek is toegevoegd vanwege de bescherming van de laagtes ter plaatse van de "Van Ingenweg". Bij historische hoogwaters ontstond hier ook wateroverlast. De gevolgen voor de geplande wildpassage bij het Renkums beekdal aan de westzijde van Renkum zijn benoemd.
- 4 In de nota is explicieter genoemd hoe de verantwoordelijkheid ligt voor buitendijkse veiligheid, infrastructuur en objecten. Verduidelijkt is wie verantwoordelijk is voor schade door rivierdynamiek bij overige waterkeringen die de waterkeringstatus verliezen. Ook is opgenomen dat de verantwoordelijkheid voor schade bij de eigenaar van het buitendijkse opstal ligt.
- 5 In de nota is het grondlichaam van het inlaatwerk van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld niet meer aangewezen als overige waterkering. Op verzoek van Rijkswaterstaat wordt het volledige kunstwerk en grondlichaam van het inlaatwerk opgenomen in de legger Rijkswaterstaatswerken.
- 6 In de nota is benadrukt dat overige waterkeringen een veiligheidsfunctie hebben met name gericht op het beschermen van economische belangen, de kans op slachtoffers bij dijkdoorbraak is namelijk nihil. Onder economische belang vallen ook toegangswegen en andere opstallen die direct door de waterkering beschermd worden. De betekenis van de hoogtenorm en instandhoudingsnorm is verduidelijkt, namelijk dat de sterkte-eis gekoppeld is aan de erosiebestendigheid. Het weerstand kunnen bieden tegen waterstanden en overloop is in de formulering aangescherpt.
- 7 In de nota zijn geen overstromingsfrequenties afgegeven, enkel de mogelijkheid een hoogtenorm of instandhoudingsnorm te hanteren. De hoogte-eis sluit aan bij afspraken uit het verleden. Een hoogte-eis is anders dan een norm waarin de overstromingsfrequentie is aangegeven. Die hanteert het waterschap niet, omdat het waterschap geen invloed op rivierwaterstanden kan uitoefenen. Ook is in de nota aangegeven dat Rijkswaterstaat verantwoordelijk is voor rivierkundige aanpassingen die zorgen dat de frequentie niet groter wordt. Het waterschap geeft enkel een hoogtenorm af en mag geen veiligheidsklasse (met herhalingstijden) hanteren conform het Interprovinciaal overleg (IPO).
- 8 De nota benoemt een aantal buitendijkse gebieden dat beschermd wordt door een waterkering zonder status, waar wel bebouwing en bewoning voorkomt. Bijvoorbeeld Aersolterweerden en Scherpenhof. Hierbij is specifiek aangegeven dat bewoning en verblijf in die buitendijkse gebieden voor eigen risico is. Op verzoek van de gemeente Voorst is wel benoemd hoe de berichtgeving rond hoogwater wordt verzorgd.
- 9 De nota verduidelijkt dat het waterschap werkt conform de wettelijke eisen en conform de gedragscode Fora en Faunawet en rekening houdt met de doelsoorten in het Natura2000 gebied wanneer het dijkgrasmaaisel afgezet gaat worden.

10 De nota is voorzien van een bijlage met insprekers (zie hierna in H3) en geconsulteerde partijen, ook staan daarin de acties die voortvloeien uit het ontnemen van de status van sommige waterkeringen.

11 Tekstuele fouten in de nota zijn aangepast.

De nota zal na vaststelling digitaal beschikbaar komen.

2.2.Aanwijzingstekening overige waterkeringen

1 De waterkering N225 oost, namelijk de provinciale weg oostelijk van de papierfabriek Renkum is toegevoegd.

2 De inlaat Veessen-Wapenveld krijgt geen status als waterkering

3. Overzicht zienswijzen en vragen met beantwoording per persoon en instantie

In dit hoofdstuk zijn alle inspraakreacties per persoon en instantie samengevat weergegeven en beantwoord. De formele zienswijzen staan in paragraaf 3.1. Ook andere vragen zijn direct aan de inspreker beantwoord in paragraaf 3.2 opgenomen, omdat enkelen leiden tot aanpassingen van de nota.

3.1. Zienswijzen

Nr	Inspraakreactie van	(deel)vraag	antwoord	Aanpassing in nota
1	Gemeente Voorst (M. Bijsterveld)	1.1 De bewoning en verblijfsrecreatie ontbreekt in de economische waardering van polders.	1.1 in de nota zijn in bijlage 3 naast de landbouw en natuur inrichting ook losse woonhuizen (panden) en boerenbedrijven opgenomen.	1.1 Neen
		1.2 Camping Scherpenhof moet vanwege de vele bewoners actief door het waterschap geïnformeerd worden over waterstanden en evacuatieadvies en geïnformeerd over het benodigd onderhoud van deze particuliere kade.	1.2 De bewoning van Scherpenhof valt niet onder verantwoordelijkheid van het waterschap. De gemeente is volgens de wet veiligheidsregio's art. 7 verantwoordelijk voor veiligheid. Wij informeren gemeenten via veiligheidsregio. De gemeente informeert de bevolking. Het Rijk is verantwoordelijk voor de waterstandsberichtgeving. Het waterschap informeert bewoners en gebruikers via passieve communicatie, zoals sociale media en de website en als de uiterwaarden actief onder water worden gezet.	1.2 Neen
		1.3 De overige waterkeringen hebben een waterveiligheidsfunctie, in de nota wordt hieronder alleen het economisch belang geschaard, maar geen bescherming van mensen en woningen.	1.2 Bedoeld is dat de waterveiligheidsfunctie voornamelijk bestaat vanwege de economische component, omdat de kans op slachtoffers nihil is. Dit wordt in de nota verduidelijkt.	1.2 ja, aanpassing formulering op pagina 11 en 30
		1.4 Het waterschap moet de sterkte van de zomerdijken waarborgen zodat buitendijkse bewoning beschermd wordt.	1.4 Niet alleen de hoogte, maar ook de sterkte om weerstand te geven tegen overstroming wordt door het waterschap gewaarborgd. Dat volgt uit de aanwijzing als waterkering met een hoogtenorm. Hieraan worden de dijken getoetst en eventueel verbeterd. Woonbebouwing wordt beschermd, maar blijft buitendijks gelegen en dus voor eigen risico van de eigenaar. De veiligheidsverantwoordelijkheid ligt bij de gemeente.	1.4 ja, formulering verduidelijkt op pagina 14
		1.5 Het waterschap informeert eigenaren	1.5 Het waterschap informeert alleen indien polders actief	1.5 ja, werkwijze

		bij instroming van de polders langs NederRijn, dit moet voor het gehele gebied gelden.	door het waterschap geïnundeerd worden. In die situaties kan het waterschap actief communiceren door langs te gaan en te telefoneren met gebruikers. Bij de alarmering voor inloop van de hoogwatergeul gebeurt dit door gemeente. Het waterschap geeft de waarschuwing hiervoor af aan de gemeente.	alarmering toegevoegd op pagina 34
		1.6 Het waterschap moet conform de huidige praktijk de gemeente en veiligheidsregio blijven informeren.	1.6 Het waterschap blijft adviseren over de waterstanden en dijkveiligheid, conform de afspraken in de daarvoor aangewezen plannen (ramp- en incidentbestrijdingsplannen).	1.6 ja, zie hierboven
2	Gemeente Eemnes	2.1 Pro forma zienswijze - Bij het verliezen van de status als waterkering mag de zomerdijk niet afgegraven worden.	2.1 De gemeente heeft mogelijkheden om de zomerdijk in het bestemmingsplan te behouden als landschaps- en cultuurhistorisch object.	2.1 Neen
3	Pieter Lammerts en Erik van Os	3.1 Waarom zijn de effecten voor onze 2 woningen niet beschreven in de nota?	3.1 De woningen zijn in de tabel in bijlage 3 opgenomen. Vanwege de hogere ligging op een terp heeft de al of niet aanwezigheid van de zomerdijk geen invloed op de veiligheidssituatie van de woningen. De rivier bereikt de terp en woningen pas bij zeer hoog water, waarbij de (al dan niet) aanwezigheid van de zomerdijk geen invloed heeft.	3.1 Neen
		3.2 Wie is na de afwaardering van de zomerdijk waarvoor verantwoordelijk en hoe zit het met aansprakelijkheden: onderhoud, handhaving, veiligheid van de terp waarop de woningen staan.	3.2 In het buitendijks gebied ligt de verantwoordelijkheid voor veiligheid en toegankelijkheid (bereikbaarheid) bij de eigenaar. De waterkering van de Renkumse Benedenpolder is eigendom van Parenco en Staatsbosbeheer. Na afwaardering van de overige waterkering ligt er geen onderhoudsverantwoordelijkheid voor de zomerdijk bij het waterschap. Buitendijks wordt geen wettelijk veiligheidsniveau gegarandeerd. In de Waterschapswet en Waterwet is	3.2 Neen

			alleen geregeld dat mensen die achter primaire waterkeringen wonen beschermd zijn tegen overstromingen vanuit onder andere rivieren. Dit geldt nu en na de statuswijziging (afwaardering) onverkort.	
		3.3 Wie is verantwoordelijk voor de vluchtplaats voor paarden en koeien, intensiteit van begrazing en vertrappen grasdek, herstel van de zomerdijk na overstroming, onderhoud en eventueel herstel van onze toegangsweg?	3.3 Alle verantwoordelijkheid voor de (onderhouds-) toestand van objecten, infrastructuur en bezittingen (inclusief vee) ligt bij de eigenaar. Dus ook het herstel van schade na hoogwater. Parengo en Staatsbosbeheer zijn eigenaren van de dijk en grote delen van de zomerdijk en de toegangsweg. De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid van de bewoners en gebruikers (mensen).	3.3 Ja, de verantwoordelijkheden in buitendijkse gebieden worden toegelicht op pagina 24.
		3.4 Wie is verantwoordelijk voor toekomstige schade aan de aanwezige infrastructuur (weg) en eigendom (terp en gebouwen) bij veranderingen van de rivier.	3.4 De redenatie is gelijk aan het bovenstaande: De eigenaar is buitendijks zelf verantwoordelijk. In het beheer en ontwikkelplan voor de Rijkswateren staat: "Rijkswaterstaat zorgt voor regulering van het gebruik van en activiteiten in de buitendijkse gebieden door vergunningverlening en in bepaalde gevallen maatwerkbeschikkingen na melding op grond van de algemene regels in de Waterregeling, alsmede handhaving. De vergunningen stellen voorwaarden aan (het in stand houden van) de inrichting van het terrein. Deze hebben betrekking op het niet schaden van de waterkering en in het rivierengebied op het behouden van de afvoercapaciteit. De beoordeling van de feitelijke veiligheidssituatie in de buitendijkse gebieden is een taak van regionale en lokale overheden. Bewoners en gebruikers zijn zelf verantwoordelijk voor maatregelen die materiële gevolgen van hoog water voor hen moeten beperken (zie het Nationaal Waterplan)".	3.4 ja, tekst uit beheer en ontwikkelplan en Nationaal waterplan worden toegevoegd op pagina 24
		3.5 Doordat er meerdere eigenaren zijn, waarvan Staatsbosbeheer mogelijk niet perse belang heeft bij de waterkeringsfunctie, wordt de zomerdijk niet meer hersteld en onderhouden na	3.5 De gezamenlijke eigenaren staat het vrij met Parengo en Staatsbosbeheer afspraken te maken. Dit kan ook op ad-hoc basis na een hoogwater waarbij schade opgetreden is. Door de manier waarop hoogwater de polder in loopt (via de Strang) is de kans op schade	3.5 Neen

		afwaardering. Hoe kan toekomstig herstel geborgd worden in afspraken?	uiterst gering.	
		3.6 De cijfers en feiten in de bijlage van de nota ondersteunen niet dat de status kan vervallen voor de Renkumse Benedenpolder.	3.6 De cijfers in de nota zijn foutief gebaseerd op het grondgebruik zoals dit door het kadaster is vastgelegd. Die grondgebruikgegevens zijn gedateerd. De verandering van grasland naar natuur zal in de nota gecorrigeerd worden. Daaruit blijkt duidelijk de beperkte waarde voor landbouwkundig gebruik.	3.6 Ja, tabel gecorrigeerd in bijlage 3 en gebruikskartaat gecorrigeerd bijlage 1

3.2. Vragen

4	Vitens (Inge Rosenthal-Koehorst)	4.1 Vitens ziet geen probleem voor waterwinning als de voorlandkering de status overige waterkering verliest. Vitens wil graag weten hoe groot het risico is dat er inderdaad een overstroming gaat plaatsvinden.	4.1 De overstroming van dit gebied gebeurt bij een waterstand boven de 0,9m+ Nap. De kans van voorkomen ligt in de orde grootte 1/500 ^e .	4.1 Neen
5	Provincie Gelderland (Harm Jan Reijt)	5.1 De aanwijzing van de N225 als overige waterkering heeft geen invloed op de wegfunctie, waarvoor de provincie nu de bermen maait. Voor de geplande faunapassage is rekening gehouden met een onderdoorgang inclusief kanteldijkje.	5.1 Afspraken over onderhoud waterkerend talud worden in onderhoudsplan gemaakt. Voor een toekomstige faunapassage door de overige waterkering is een watervergunning noodzakelijk.	5.1 Neen
6	Rijkswaterstaat Oost Nederland (Ab Brandsen)	6.1 Het regelwerk van de inlaat hoogwatergeul Veessen Wapenveld wordt inclusief grondconstructie volledig opgenomen in de legger Rijkswaterstaatswerken.	6.1 De beheertaken en onderhoudsafspraken worden nog juridisch vastgelegd tussen waterschap en Rijk. Vastlegging in de legger waterkeringen van het waterschap is juridisch niet noodzakelijk.	6.1 Ja, inlaatwerk is verwijderd van de kaart in bijlage 1
7	Staatsbosbeheer (Frank Klinge)	7.1 Wie is verantwoordelijk voor het onderhoud van de zomerkade?	7.1 Eigenaar is verantwoordelijk voor het onderhoud. Bij een overige waterkering zorgt het waterschap voor groot onderhoud en verbetering. Bij de zomerkades nabij de	7.1 Neen

			plaats Renkum komt deze taak met de afwaardering te vervallen.	
		7.2 Wie is verantwoordelijk voor het geval van calamiteiten veroorzaakt door rivierdynamiek?	7.2 De Gemeente en veiligheidsregio zijn bevoegd gezag voor veiligheid van bewoners, ook in buitendijkse gebieden. Het Rijk is verantwoordelijk voor berichtgeving bij en voorspelling van hoge waterstanden. Daarnaast zorgt het Rijk middels vergunningen dat objecten in buitendijkse gebieden de rivierloop niet gaan verstoren. Het waterschap is verantwoordelijk voor het peilbeheer in de buitendijkse polders tijdens niet hoogwatersituaties.	7.2 Ja, zie 3.3 en verduidelijking op pagina 24
8	Stichting tot Behoud van de Veluwe Sprengen en Beken (Ruud Schaafsma)	8.1 In het verleden is bij hoogwater de Ingenweg in Renkum blank komen te staan. Moet de N225 oostelijk van Renkum niet aangewezen worden als waterkering?	8.1 Dit traject was nog niet ingetekend op de kaart, maar wordt alsnog opgenomen.	8.1 Ja, aanpassen lengte waterkering N225 op kaart bijlage 1
9	Gemeente Heerde (Jacob Spronk)	9.1 De hoogte en sterkte van de overige waterkeringen moet gegarandeerd zijn, zodat aan de inzetfrequentie van de hoogwatergeul niet getwijfeld hoeft te worden. Wordt dit bij het beleid van het Waterschap gegarandeerd?	9.1 De afspraken die gemaakt zijn in het kader van de Ruimte voor de Rivierprojecten zijn omgezet in een hoogtenorm met bijhorende NAP maat voor de instroom van de hoogwatergeul. Dit wordt in de legger als toetshoogte vastgelegd. In de nota zijn geen overstromingsfrequenties afgegeven, enkel de mogelijkheid een hoogtenorm te hanteren.	9.1 Neen
		9.2 Garanderen jullie ook de sterkte van de dijk?	9.2 De sterkte van de dijk is een afgeleide van de afmetingen die voor overige waterkeringen met een hoogtenorm gelden. In leggers wordt dus impliciet ook de sterkte gegarandeerd.	9.2 Ja, zie 1.4, aanpassing op pagina 14
10	Gemeente Renkum (Manon Wille)	10.1 De aanwijzing van N225 als overige waterkering beschermt alleen de ijsbaan in het Renkums beekdal en mogelijk Oranje Nassau Oord (ONO) ligt in Wageningen de noodzakelijke bescherming is niet bekend.	10.1 Het waterschap weet van historische inundaties dat het Beekdal tot aan de hoge gronden bij ONO vol stond. Daarom is er noodzaak van instandhouden van het waterkerende grondlichaam onder de provinciale weg N225.	10.1 Neen